

Klimaatneutraal! Hoe dan?

Column
Frans Debets

Gaat het goed met de energietransitie? De cijfers over de groei van de stroomproductie uit wind en zon zijn indrukwekkend, windstroom groeide in 2017 met 30 procent en zonnestroom zelfs met 40 procent!

Samen zijn ze nu al goed voor 10 procent van onze stroomproductie. Maar het stroomgebruik is ongeveer 25 procent van ons totale energiegebruik. De wind- en zonnestroom dekken dus 10 procent van 25 procent, dat is 2,5 procent. Dat klinkt weer wat minder indrukwekkend.

Een mooi bericht was recent dat 50.000 burgers inmiddels actief zijn in bijna vierhonderd lokale energiecoöperaties. Hun productie is voldoende om 85.000 huishoudens van stroom te voorzien. Maar dat komt overeen met 0,05 procent van ons energieverbruik. Geeft dat nu hoop of ontmoedigt dit?

Somber of positief

Wat is de beste manier om hierover te communiceren? Somber vaststellen dat het niet opschiet of toch maar benadrukken dat er mooie dingen gebeuren?

De voorstanders van duurzame energie kiezen steevast voor het 'positieve narratief'. Zij benadrukken de interessante en inspirerende nieuwe ontwikkelingen en stralen

een onverwoestbaar optimisme uit. Nederland staat weliswaar onderaan de ranglijst van duurzame energieproductie, maar premier Mark Rutte vertelde de wereldgemeenschap in New York dat Nederland voorop zal lopen in de transitie.

Minister Eric Wiebes van Economische Zaken en Klimaat koos in zijn presentatie van het nieuwe beleid op 14 december ook voor optimisme en verwees naar ons roemruchte verleden waarin we grote daden hadden verricht. Met hard werken, samen de schouders eronder en veel innovatie gaat het ons weer lukken.

In de lokale politiek heerst ook optimisme, veel gemeenten verklaren dat ze in 2030 of 2040 al klimaatneutraal zullen zijn. En de meeste verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezing van 2018 vermelden het duidelijk: de klimaatafspraken van Parijs moeten gehaald worden.

De keus voor optimisme in de communicatie leidt ertoe dat de burger denkt dat het goed gaat met de energietransitie. In 2015 bleek uit onderzoek dat men het aandeel duurzame energie sterk overschat. In 2017 werd dit onderzoek herhaald en men vond weer dezelfde overschatting. De Nederlander

denkt namelijk dat de duurzame bronnen goed zijn voor 45 procent van de energievoorziening, maar in werkelijkheid is het nog geen 6 procent.

De komende jaren moet er heel veel gebeuren als we onze bijdrage willen leveren aan wat er in Parijs is afgesproken. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft beschreven hoe ingrijpend de maatregelen moeten zijn. Maar wie legt dit uit aan een bevolking die denkt dat we nu al bijna halverwege zijn?

Beleid doorgezet

Minister Wiebes durft het nog niet aan, hij wil eerst praten met de polderpartners over een nieuw energieakkoord. Ondertussen gaan zijn collega's door met beleid alsof er niets aan de hand is: weer 2,5 miljard euro voor het wegennet, uitbreiding van Airport Lelystad, groei van Schiphol naar in totaal 500.000 vluchten jaarlijks.

De uitdaging voor 2018 is het optimistische verhaal te verbinden met concrete maatregelen en een eerlijke boodschap. Misschien moet u in de discussies rond de gemeenteraadverkiezingen de kandidaten verleiden om duidelijk te zijn over wat ons te wachten staat. En als het verkiezingsprogramma belooft dat de afspraken van Parijs nagekomen zullen worden, moet u gewoon eens vragen: hoe dan?

▶ Frans Debets is deskundige op het gebied van duurzame energie